

**Danıştay Vergi Dava Daireleri Kurulu K: 2025/302, E: 2023/1335 sayılı Karar
(Kullanılmış özel nakil vasıtalarının muaf olarak serbest dolaşıma girişi hk.)**

T.C.

DANIŞTAY

VERGİ DAVA DAİRELERİ KURULU

Esas No : 2023/1335

Karar No : 2025/302

TEMYİZ EDENLER : 1- (DAVALI) T.C. Cumhurbaşkanlığı - ANKARA - (E-Tebliğat)

2- (DAVALI) Ticaret Bakanlığı adına

Bakırköy Tasfiye İşletme Müdürlüğü - İSTANBUL

(E-Tebliğat)

VEKİLİ : Av. Duygu Gül AKMAN

KARŞI TARAF (DAVACI) : Tuba Sendenur ÖZBİR

VEKİLİ : Av. Nedim ADAK - (E-Tebliğat)

İSTEMİN KONUSU : Danıştay Yedinci Dairesinin 14/03/2023 tarih ve E:2020/2434, K:2023/1490 sayılı kararının temyizen incelenerek bozulması istenmektedir.

YARGILAMA SÜRECİ :

Dava konusu istem: Davacı tarafından, bedelsiz ithalat kapsamında gümrük vergisinden muaf olarak teslim edilmeyerek antrepo sahasında bekletilen aracın gümrükçe onaylanmış yeni bir işlem veya kullanıma tabi tutulmadığından bahisle söz konusu aracın tasfiyesine ilişkin Bakırköy Tasfiye İşletme Müdürlüğünün 29/04/2020 tarihli ve 54075657 sayılı uygulama işlemi ile bu işlemin dayanağı 07/10/2009 tarih ve 27369 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2009/15481 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ekinde yürürlüğe giren 4458 Sayılı Gümrük Kanununun Bazı Maddelerinin Uygulanması Hakkında Karar'ın, 08/11/2013 tarih ve 28815 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2013/5371 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ekinde yürürlüğe giren 4458 Sayılı Gümrük Kanununun Bazı Maddelerinin Uygulanması Hakkında Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar'ın 14. maddesiyle değiştirilen "Çift uyruklu kişiler" başlıklı 110. maddesinin iptali istemiyle dava açılmıştır.

Danıştay Yedinci Dairesinin 14/03/2023 tarih ve E:2020/2434, K:2023/1490 sayılı kararı:

i. Maddi olay:

Türkiye Cumhuriyeti Los Angeles Başkonsolosluğu tarafından düzenlenen "İkametgah Nakil Belgesine" istinaden ikametini 17/12/2014 tarihinde "Kurtuluş Mahallesi 64003 Sokak Selçuk Apartmanı No:7/2 Seyhan/Adana" adresine nakleden davacı, adına kayıtlı motorlu özel nakil vasıtası niteliğindeki eşyasının gümrük vergisinden muaf olarak serbest dolaşıma sokulması amacıyla kullanıcı kodu verilmesi istemiyle 31/08/2015 tarihinde Yeşilköy Gümrük Müdürlüğüne başvuru yapmıştır.

Söz konusu başvuru, adı geçen gümrük idaresince 2009/15481 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ekinde yürürlüğe giren Karar'ın 46 ve 110. maddelerine istinaden, çift uyruklu kişilerin muafiyet kapsamında olmadığı belirtilerek reddedilmiştir.

Bunun üzerine, 26/08/2015 tarihinde geçici depolama ambarında bulunan 1985 model Pontiac marka ve

1G2PM37R9FP214501 şasi numaralı motorlu kara taşıtı, 13/10/2015 tarihli antrepo beyannamesiyle davalı Bakırköy Tasfiye İşletme Müdürlüğünün antrepasına alınmıştır.

Davacı tarafından, Bakırköy Tasfiye İşletme Müdürlüğüne hitaben verilen ve 30/03/2020 tarihinde kayda giren dilekçe ile uyumsuzluk konusu aracın antrepoda tutulma süresinin uzatılması talebinde bulunulmuştur.

Anılan başvuru üzerine, 29/04/2020 tarih ve 54075657 sayılı uygulama işlemi tesis edilmiştir. Söz konusu işlemde, davacının çifte vatandaş olması nedeniyle 2009/15481 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nın 110. maddesi gereğince adına kayıtlı aracın bedelsiz ithalatına izin verilmediği, 26/08/2015 tarihinden itibaren antrepo sahasında bekletilen aracın gümrükçe onaylanmış yeni bir işlem veya kullanıma tabi tutulması gerektiği aksi takdirde anılan araçla ilgili 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 177. maddesinin, 5911 sayılı Kanun ile değiştirilen (1) numaralı fıkrasının (g) bendi uyarınca tasfiye işlemlerine başlanılacağı belirtilmiştir.

Aracın tasfiyesine ilişkin Bakırköy Tasfiye İşletme Müdürlüğünün 29/04/2020 tarihli ve 54075657 sayılı işlemi ile bu işlemin dayanağı 07/10/2009 tarih ve 27369 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2009/15481 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ekinde yürürlüğe giren 4458 Sayılı Gümrük Kanununun Bazı Maddelerinin Uygulanması Hakkında Karar'ın, 08/11/2013 tarih ve 28815 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2013/5371 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ekinde yürürlüğe giren 4458 Sayılı Gümrük Kanununun Bazı Maddelerinin Uygulanması Hakkında Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar'ın 14. maddesiyle değiştirilen "Çift uyruklu kişiler" başlıklı 110. maddesinde yer alan "Kullanılmış motorlu veya motorsuz özel nakil vasıtalarını muaf serbest dolaşıma sokan 46 ncı maddenin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentlerinde yer alan kişiler hariç olmak üzere, bu Kısım hükümlerinin uygulanmasında kişilerin çift uyruklu olup olmadığı dikkate alınmaz." şeklindeki kuralın iptali istemiyle hükmünün iptali istemiyle dava açılmıştır.

ii. İlgili mevzuat:

Anayasanın 73. maddesinin üçüncü fıkrasında, vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin kanunla konulacağı, değiştirileceği veya kaldırılacağı hükme bağlanmış, 21/01/2017 tarih ve 6771 sayılı Kanun'un 16. maddesiyle değiştirilen dördüncü fıkrasında, vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin muafık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapma yetkisinin Cumhurbaşkanına verilebileceği belirtilmiştir.

4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun "Özellik Gösteren Faaliyetler" başlıklı altıncı kısmının "Gümrük Vergilerinden Muafiyet ve İstisna" başlıklı birinci bölümünde yer alan 167. maddesinin birinci fıkrasının, 5911 sayılı Kanun'un 37. maddesiyle değişik, (5) numaralı bendinin (a) alt bendinde, gerçek kişiler tarafından serbest dolaşıma sokulacak şahsi eşyadan, yerleşim yerlerini Türkiye Gümrük Bölgesine nakleden gerçek kişilere ait, alındığı tarihte üç yaşından büyük olmayan kullanılmış motorlu veya motorsuz özel nakil vasıtalarının gümrük vergilerinden muaf olduğu kuralına yer verilmiştir.

Aynı Kanun'un, 5911 sayılı Kanun'un 37. maddesi ve 02/07/2018 tarih ve 700 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 126. maddesiyle değişik 167. maddesinin ikinci fıkrasında ise birinci fıkranın (3) ila (12) numaralı bentlerinde yer alan eşyayı geliş süreleri dâhil tanımlamaya, bunların cins, nevi ve miktarlarını belirlemeye, muafiyet ve istisna uygulanacak tutarları sifra kadar indirmeye veya iki katına kadar çıkartmaya ve bu muafiyet ve istisnayı farklı eşya itibarıyla birlikte veya ayrı ayrı uygulamaya ve ticari mahiyette bulunmayan vergiye tabi eşyadan alınacak gümrük vergilerini göstermek üzere ilgili kanunlarda belirtilen hadleri geçmemek şartıyla tek ve maktu bir tarife uygulamaya Cumhurbaşkanının yetkili olduğu hükme bağlanmıştır.

700 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin "Tüzükler, Bakanlar Kurulu kararları ve yönetmelikleri" başlıklı geçici 1. maddesinde, bu Kanun Hükmünde Kararname'nin yürürlüğe girdiği tarihten önce, bu Kanun Hükmünde Kararname ile değişiklik yapılan kanunların ve kanun hükmünde kararnamelerin ilgili maddeleri gereğince yürürlüğe konulmuş olan tüzükler, nizamnameler, Başbakanlık ve Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılan yönetmelikler ile diğer işlemlerin yürürlükten kaldırılmadıkça geçerliliğini sürdüreceği hüküm altına alınmıştır.

iii. Hukuki değerlendirme:

Dava konusu uygulama işleminin dayanağı 2009/15481 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe giren Karar'ın, 2013/5371 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ekinde yürürlüğe giren Karar ile değişik 110. maddesinde işaret edilen 46. maddenin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinin, Türkiye Gümrük Bölgesi dışında en az yirmidört ay ikamet ettikten sonra, yerleşim yerini Türkiye Gümrük Bölgesine kesin olarak nakleden gerçek kişilere; (c) bendinin ise Türk vatandaşlığına geçmek suretiyle yerleşim yerini yabancı bir ülkeden Türkiye Gümrük Bölgesine kesin olarak nakleden kişilere ilişkin olduğu dikkate alındığında, dava konusu edilen 2009/15481 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe giren Karar'ın 2013/5371 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ekinde yürürlüğe giren Karar ile değişik 110. maddesinin "(a)" ibaresine yönelik kısmının, davacının menfaatini doğrudan etkilediği sonucuna varılmıştır. Bu nedenle davacının isteminin, düzenleyici işlem yönünden münhasıran bu kısma yönelik olarak incelenmesi gerekmektedir.

Anayasa'nın 73. maddesinin, 6771 sayılı Kanun ile değiştirilmeden önceki halinde Bakanlar Kuruluna vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin muafık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi verilmiştir. Bakanlar Kuruluna devredilen yetki haricinde vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin kanunla düzenlenmesi zorunluluğu getirilmiştir. Bu zorunluluk, verginin kanuniliği ilkesi olarak tanımlanmakta olup bu ilke uyarınca verginin yükümlüsü, konusu, vergiyi doğuran olay, matrah, oran, tarh, tahakkuk, tahsil, zamanaşımı, muafiyet ve istisna gibi vergilendirmenin temel öğelerinin kanun ile belirlenmesi gerekir.

Dava konusu Bakanlar Kurulu Kararı'nın 110. maddesinde işaret edilen Karar'ın 46. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendi hükmünün uygulanmasında kişilerin çift uyruklu olmaması şartının aranacağı hükme bağlanmıştır. Uyuşmazlıkta davacı hakkında tesis edilen uygulama işleminin sebep unsurunu, anılan madde hükmü dayanak gösterilerek davacının çifte vatandaş olması oluşturmaktadır. Dolayısıyla uyuşmazlığın çözümü için çift uyruklu olan kişiler tarafından dolaşıma sokulan eşyaların muafiyet kapsamından çıkartılmasına yönelik hükmün 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 167. maddesinin ikinci fıkrasında verilen yetki dahilinde yapılmış bir düzenleme olup olmadığı önem arz etmektedir.

4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 167. maddesinin ikinci fıkrasını Bakanlar Kuruluna (Cumhurbaşkanına) verilen yetkinin içeriği ve kapsamı, birinci fıkranın (3) ila (12) numaralı bentlerinde yer alan eşyayı geliş süreleri dâhil tanımlamaya, bunların cins, nevi ve miktarlarını belirlemeye, muafiyet ve istisna uygulanacak tutarları sifıra kadar indirmeye veya iki katına kadar çıkartmaya ve bu muafiyet ve istisnayı farklı eşya itibarıyla birlikte veya ayrı ayrı uygulamaya ve ticari mahiyette bulunmayan vergiye tabi eşyadan alınacak gümrük vergilerini göstermek üzere ilgili kanunlarda belirtilen hadleri geçmemek şartıyla tek ve maktu bir tarife uygulamaya ilişkindir.

4458 sayılı Kanun'un 167. maddesinin ikinci fıkrasının gerekçesinde, yapılan düzenlemenin amacının Avrupa Birliği mevzuatı ile uyumlu hale getirilmesi olduğu, Avrupa Birliği ile imzalanan Gümrük Birliği Anlaşması çerçevesinde uygulama açısından sapmaların önlenmesi ve aynı muafiyet hükümlerinin benimsenmesinin amaçlandığı belirtilmiştir.

Bu durumda anılan Kanun'un 167. maddesinin ikinci fıkrasıyla Bakanlar Kuruluna verilen yetki, Kanun'un 167. maddesinin birinci fıkrasının (5) numaralı bendinin (a) alt bendinde yer alan eşyanın, geliş süreleri dahil tanımlanmasına, cins, nev'i ve miktarının belirlenmesine yönelik olduğundan, bu kuralın Bakanlar Kuruluna muafiyet kapsamına alınacak kişilerin vatandaşlıklarına göre muafiyet şartlarını belirleme veya sınırlama getirmesine dair düzenleme yapma yetkisini içermediği sonucuna ulaşılmıştır.

Bu nedenle muafiyet şartlarının muafiyet kapsamına alınacak kişilerin birden fazla uyuşa sahip bulunup bulunmamasına göre belirlenmesinin, anılan yetki kapsamı içinde değerlendirilmesine olanak bulunmadığından, Kanun'da açıkça yetki verilmeyen hususlara yönelik düzenleme içeren ve dayanağı Kanun'da öngörölmüş bir hakkın kullanımını sınırlayıcı bir nitelik taşıyan dava konusu düzenleyici işlemin "(a)" ibaresine yönelik kısmında ve düzenleyici işleme dayanarak tesis edilen uygulama işleminde hukuka uygunluk bulunmamaktadır.

iv. Karar Sonucu:

Daire bu gerekçeyle dava konusu düzenleyici işlemin "(a)" ibaresine yönelik kısmını ve uygulama işlemini iptal etmiştir.

TEMYİZ EDENİN İDDİALARI: 4458 sayılı Kanun'un 10. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) ve (c) bentlerinde, gümrük vergilerinden muafiyet uygulamalarına ilişkin ortaya çıkan sorunların ve tereddütlerin giderilmesi konusunda Bakana; gümrük mevzuatının doğru olarak uygulanması için gerekli görülen önlemlerin alınması hususunda ise Bakanlığa düzenleme yapma yetkisinin verildiği, 4458 sayılı Kanun'un 167. maddesinin ikinci fıkrasına istinaden tesis edilen düzenleyici işlem ve bu işleme dayanarak tesis edilen uygulama işleminde hukuka aykırılık bulunmadığı belirtilerek temyize konu kararın bozulması gerektiği ileri sürülmektedir.

KARŞI TARAFIN SAVUNMASI: Cevap verilmemiştir.

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİ ÇAĞLAR DİNÇ'İN DÜŞÜNCESİ: Temyiz isteminin reddi gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Vergi Dava Daireleri Kurulunca, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüldü:

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Danıştay dava dairelerinin nihai kararlarının temyizen bozulması, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesinde yer alan sebeplerden birinin varlığı halinde mümkündür.

Temyizen incelenen karar usul ve hukuka uygun olup dilekçede ileri sürülen iddialar, kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir.

KARAR SONUCU:

Açıklanan nedenlerle;

1- Davalıların temyiz istemlerinin REDDİNE,

2- Danıştay Yedinci Dairesinin 14/03/2023 tarih ve E:2020/2434, K:2023/1490 sayılı kararının ONANMASINA,
30/04/2025 tarihinde oybirliğiyle kesin olarak karar verildi.